

TOMÁŠ BENDA

GABRIEL

VE STÍNU SLUNEČNIC

GABRIEL

VE STÍNU SLUNEČNIC

Tomáš Benda

S každým krokem zvažoval, co tu pohledává. Řemeslo již pověsil na hřebík. Svět, jak tomu bylo dřív, již nebyl jeho domovem. Jeho domov byl jinde, tisíc kilometrů daleko. Mezi stěnami starého bytu, kde byl hned za vstupními dveřmi věšák s nápisem sweet home, na kterém vedle kabátu na háčku visel jeho starý život i s řemeslem. Co svět, celý vesmír se scvrkával v zrnka písku, co mu zapadla do bot. Jako každé ráno bořil podrážky do písku cestou k vykopávkám, z jeho chůze se dala vyčíst další propocená noc v pokoji bez klimatizace. Zatímco jeho domov zasypával sněh. K zahrnutí truchlivosti si představoval, že se jeho nohy neboří do písku, ale do čerstvě napadaného sněhu a do zátylku ho místo slunce štípe mrazivý vítr. Musel myšlenkami zpět na zem, blížil se ke stanu, řídicímu stanu celých vykopávek. Boční plachty vyrolované ke střeše. Na stolech počítače, plastové kufry s vybavením a spousta dalšího harampádí. Za stanem vrčel generátor, který vše zásoboval elektřinou, na téhle straně řeky a v téhle vzdálenosti by člověk zásuvku nenašel. Možná o stovku let nazpět tu stával podobný stan se stoly, jen na nich plno map, kompasu a měřidel, se segmenty nalezených střepů, které mohly vést k objevům. Ale pokud by tu před sto lety takový stan stál, už by se dávno vědělo to, co aktuální tým archeologů právě už dva měsíce zjišťuje, že tu nic kromě tun písku není. Gabrielovo zklamání z toho nic už bylo natolik patrné, že ho Landgráfová vyslala do hlavního města vyjednat povolení pro další, nadějnější lokalitu. Z původně zamýšlených pár dní byly dva týdny,

než se úřednický šiml rozhoupal a povolení udělil. Vlastně v této zemi velký úspěch zařídit povolení v tak krátkém čase. I proto se Landgráfová rozhodla pro Gabriela, je lepší, když úředník bojuje s úředníkem. Kdokoliv jiný z týmu by vedl dost nevyrovnaný boj.

První, kdo si jeho příchodu všiml, byla právě Landgráfová, vyšla mu naproti: „Ahoj, tak jak jsme pochodili?“

„Ahoj. Stovky kancelářů, stovky nevrlych úředníků, až mě bolí klouby od samého klepání. Každému to bylo jedno, prý tu stejně je jen písek, a přesto mě poslal do jiné kanceláře. V té stejný výsměch a následovaly další dveře. A to vše jen pro jedno razítko, které jsme nakonec dostali. Takže se můžeme přesunout a obrátit dalších několik tun písku.“

Landgráfová přijala podávaný dokument. „Děkuji, pojď se mnou, mám pro tebe překvapení.“ Odvedla ho k vykopané jámě, z níž čouhal hliníkový žebřík a prstem ukázala na dno.

Gabriel pohledem propátral místo, kam mířil ukazováček. Na dně se rýsovala dláty opracovaná klenba z pískovce. Zarazil se. „Chtělo by to o kus ještě prohloubit.“

„Není třeba, vchod je zcela odkrytý,“ odpověděla a očekávala jeho překvapenou reakci.

„Asi budu už potřebovat brýle, mně to seshora na vchod připadne moc malé.“

„Když mě poprvé k nálezu volali, tak jsem reagovala úplně stejně. Je to ta nejmenší hrobka, pomalu se to bojím tak označovat, jakou jsem

kdy viděla. Právě proto mě nepřestává udivovat. Žádná mumie, žádná pohřební výbava, ale stěny jsou vyzdobené. Počítače už druhý den nápisy rekonstruuji. Čas a písek si vybral svou daň. Takových a nebojím se použít slovo nevýznamných děr je po celé zemi spousta, i přesto z téhle nedokážu spustit oči.“

Gabriel na ni nechápavě zíral.

„Pojď, něco ti ukážu, budeš zírat ještě víc.“ Ve stanu sebrala ze stolu jednu fotografii a podala mu ji.

Gabriel koukal na vrypy do pískovce, jen sem tam byl náznak hieroglyfu. „Tak tohle nikdo nerozluští, bych se divil, jestli to dokážou i ty blikající krabice na stolech.“

„Já doufám, že to ty chytré mašinky dokážou, protože jinak.“ Sebrala ze stolu lupu a přiložila ji ke spodnímu rohu fotografie. Zvětšovací sklo vytáhlo z vrásčitého pískovce zachovalou kartuši. „Jinak tohle mi nedá už nikdy spát!“

Gabriel nasucho polkl. Všechny páry očí v okolí byly upřeny na něj. Byl poslední, kdo se to dozvídá, všichni očekávali bouřlivou reakci. Ale ta nepřišla. Gabriel vyběhl k výkopu, slezl po žebříku a úzkým otvorem se vsoukal dovnitř hrobky. Kapesní svítilnou pátral po zbytcích výzdoby. Z některých fragmentů se daly znaky odvodit, jiné byly nenávratně pryč. Dopátral se až k místu s kartuší. Otočil se a prohlížel protilehlou stěnu. Z fragmentů a velké části fantazie si poskládal: co, kdo, proč. Bylo v tom sice víc fantazie než vědy, ale stačilo. Vylezl zpět na denní světlo.

Seshora na něj shlížela Landgráfová: „Tak co?“ Neodpověděl, jen zíral. Očekávala jeho nadšenou radost z významného objevu, ale on nic. V jeho očích bylo něco mnohem většího a významnějšího, na něco přišel! Zkoušela v nich číst, ale jen těžko se něco dozvědět z prázdných řádků, on byl čitelný, ale jeho mysl ne.

Vrátili se k čekání na výsledky, jak si moderní technologie poradí se zachovalými fragmenty. Na spoustu znaků byly i počítače krátké, prázdná místa, která si nenávratně vzal čas. Jak výsledky přibývaly, tým vědců zkoumal a skládal střípky dob minulých. Gabriel diskuze a domněnky sledoval zpovzdálí. Kartuše bez pochyb patřila Pepi I. Další značně zachovalý znak byla postava s holí, což značilo postavení, podle velikosti hrobky nízké postavení, spíš jako by si ji majitel budoval sám. Další zrekonstruované znaky vyprávěly o pověření vedení stavby. Jaké stavby? Široko daleko jen písek. Každé ráno sedával před stanem a zakresloval si tvary dun. Hledal nějaké odchylky, zvláštnosti ve změnách. Pak s lahví vody v ruce procházel široké okolí. Nejprve v blízkém okolí, po několika dnech se vzdálenost natahovala tak, že se i několik hodin nevracel. Ale vždy se k úlevě Landgráfové vrátil. Po několika týdnech pátrání porovnával kresby okolí, zaujala ho jedna duna, které vítr sem tam kus ukousl, jinde přidal, ale základní tvar se jinak moc neměnil.

Popadl láhev s vodou a mířil do terénu, ale čísi ruka ho zadržela. „Počkej, znepokojuje mě, jak daleko se vydáváš, ať hledáš cokoli. Ráda bych věděla, na co jsi přišel a co hledáš, sdílení informací je pro naši

práci důležité. Jsme tým a tak také pracujeme.“ Od Landgráfové to nebyla výtka, jen měla o člena svého týmu starost.

„Promiň, nevím víc než ostatní. Jen takové tušení. Chápeš, jak vypadá vědec, co pátrá jen na základě tušení. Slibuji, dnes poslední výprava. Ať na něco přijdu, nebo ne, večer ti povím o svých domněnkách u drinku, alespoň tě pobavím.“

„Dobře, poslední. Půjdeš daleko?“

„Vypadá to, že se projdu docela dost,“ sáhl po druhé láhvi s vodou, „radši si vezmu dvě.“

„Vezmi si radši i tohle, pro jistotu,“ podala mu satelitní telefon.

Nebe bez mráčku, slunce nad hlavou a rozpálený písek pod nohama. Uklidňující výlet samotou bez života. Nahoru a dolů, těžko odhadnout co je namáhavější, jestli výstup, nebo sestup. Podíval se na první láhev, už byla ze dvou třetin vypitá. V létě by se na takovou túru nevydal, bylo by to moc riskantní. V tomto ročním období byly teploty nižší, ale na šálu kolem krku jako doma ne. Spíš na šátek na hlavě. Vystoupal na další dunu, odhrnul cíp šátku z čela a rozhlédl se. *Sakra!* O pořádný kus sešel z vytyčeného kurzu, upravil směr a pokračoval. Plynoucí čas nevnímal. Když se konečně usadil na vrcholku, na který mířil, slunce se blížilo k horizontu. Důkladně se rozhlížel, ale ke svému zklamání nezpozoroval nic neobvyklého. Na důkladnější průzkum neměl čas, musel spěchat zpět. Na takovém místě ležet na písku za tmy a sledovat hvězdy nebylo nic romantického. Vytyčil si směr zpáteční cesty a rozeběhl se dolů.

...

Pod stříškou před vchodovými dveřmi z kabátu oprášil sněh, sundal čepici a švihem o koleno z ní odstranil vrstvu vloček, nakonec vysoukal ruce z rukavic a v kapse nahmatal klíče. Výtahem dojel ke dveřím bytu, který v létě koupil. Otevřel a vstoupil do chodby, do nosu ho praštila vůně cukroví a připravované večere, po chvílce si uvědomil, že vůně je jen výplod jeho vzpomínek. Ani smích a dobrá nálada se z útrob prázdného bytu neozývá. V dávných dobách se stávalo, že v tento den nebyl doma, ale vina nebyla na jeho straně, v utajení na misi nemohl prostě říct: *Stop, dáme si pauzu a po svátcích se vrátíme k rozehrané hře.* Zločin nespí, nemá dovolenou a neslaví. Ale utěšovalo ho pomyšlení, jak si vše a všem příští rok vynahradí. Ty časy byly ale nenávratně pryč. Pomyšlení, že příští rok bude příchod stejný, mu náladu rapidně zhoršilo. Vysvlékl kabát a pověsil ho na věšák, z jeho cípů na podlahu stékaly roztáté vločky.

Usadil se do křesla. To spolu s konferenčním stolkem a televizí na zdi napovídalo, že je to obývací pokoj, zbytek místnosti zel prázdnotou. Dálkovým ovládáním zapnul přístroj, aby přebil to oslabující ticho. První, co program nabídl, byla reklama na Coca-Colu. Rodina se sešla u sváteční tabule a v dobré náladě, zalité úsměvy, popíjela tmavý nápoj z orosených lahví. V pozadí reklamního spotu svátečně nazdobená místnost, které vévodil obrovský vánoční stromek.

Marek se rozhlédl po pokoji, nikde nic, jen na parapetu v květináči torzo uschlé květiny. Svědomí mu bušilo zevnitř na lebeční kost: Přece nejsi taková troska, chlape!

Seběhl po schodech před dům, u nejbližšího jehličnanu se rozhlédl, vzduch čistý, kapesním nožem uřízl tři větvičky a nikým nepozorován se vrátil do bytu. Z linky vyndal půllitr, jediná nádoba nejbližze váze, kterou měl. Sundal stuhu z dárku, který mu někdo v pátek nechal na stole. Stuhu rozřezal nožem na tři stejně dlouhé části a nemotornými prsty z každého dílu vytvořil mašli. Ze spodního šuplíku kuchyňské linky vyndal ruličku alobalu, trhl kus a v dlaních užmoulal stříbrnou kuličku, zopakoval ještě dvakrát. Ozdoby naaranžoval mezi větvičky a nazdobený půllitr položil na konferenční stolek. *Nechápu, na co si ta ženská celé roky stěžovala, taková dřina to zas není a nic mě výzdoba nestála.* Pomyslel si s prvním úsměvem na tváři za celý den.

Výzdobou zlepšování své samotářské nálady neskončil. Z mrazáku vyndal koupené rybí prsty, usmažil si je na pánvi ve zbytku oleje. Ani netušil, kde se tam ten olej vzal. Stravoval se po restauracích, doma nevařil, nemohl, neuměl to. Umyl talíř, ze kterého včera jedl objednanou pizzu. Z pánve po vypnutí sporáku opatrně přendal osmažené kousky. Až při pohledu na poloprázdný talíř si vzpomněl na uzavíratelnou dózu ve své aktovce. *Je to nadělení.* Pomyslel si, když z dózy přendával bramborový salát, který dostal od Kateřiny na ochutnání. Usadil se i s talířem do křesla, pokoj provoněla ta hrstka čerstvého jehličí. Sklonil hlavu nad večerí. *Pane, dej mi klid, abych přijal,*

co nemůžu změnit, odvalu, abych změnil, co změnit nemůžu a moudrost, abych poznal rozdíl.

...

Otevřel dveře, do domu se vechl studený průvan. Nohou přikopl dveře, přivřely se, ale záklopka zámku nezacvakla. Ruce plné naštípaných polen, náklad shodil na podlahu u krbových kamen. S dusotem zimních bot, obalených sněhem a pilinami z dřevníku, odešel pro další várku palivového dříví. Na chodbě za sebou zanechal jen zimu z pootevřených dveří a dlažbu pokrytou směsí tajícího sněhu a pilin. Než se vrátí s další náručí dřeva, zbydou na podlaze jen kaluže a mokré piliny. Aby ten den už do dřevníku nemusel, otočí se tak ještě dvakrát. Jak těžké je boty před vstupem oklepat, a minimalizovat tak ztráty na životech. Které přijdou, až zjistí, jak vypadá chodba, kterou ráno vytřela. Zatím netuší, připravuje v kuchyni večeři s děvčaty. Pořád existuje, sice dost mizivá možnost, že si svůj prohřešek uvědomí a své stopy, za pomoci smetáku a hadru, sprovedí ze světa, nebo alespoň situaci zmírní, krásným dárkem pod stromečkem. S uložení posledního polena si našťěstí zaneřádané podlahy všimnul, ale osvětlení paprsky zamířilo úplně jiným směrem. Nine! Nine! Scheisse! Uvědomil si, že zapomněl na dárek. Na její dárek! Ne, že by zapomněl úplně, to ne, ale zapomněl ho vyzvednout z boxu Zásilkovny. Vyndal telefon a rychle v poště našel email. Uloženo do dvacátého čtvrtého do jedenácti

hodin. Bylo deset třicet, dost času balíček vyzvednout, zabalit a podstrčit pod stromeček. I přesto se nezdržoval s ometáním sněhu z vozu, jen stěrači odhrnul průzory na předním skle, vyjel ze dvora. Doma si jeho odjezdu nikdo nevšiml, ale o pár desítek metrů dál stojící policejní hlídka ho nepřehlédla. V průzoru čelního skla se objevil červený kroužek s bílým středem, který držel uniformovaný policista a druhou rukou naznačoval zajetí ke krajnici. Čas ubíhal. Nine! Nine! Scheisse!

„Dobrý den, pane řidiči, silniční kontrola. Poprosím vaše doklady a doklady k vozu.“

„Moc se omlouvám, spěchám vyzvednout zapomenutý balíček,“ rukou sáhl do kapsy, ale ta byla prázdná. Ve spěchu si zapomněl vzít peněženku.

„Je vidět, že spěcháte. Víte, proč jsme vás zastavili? Vaší povinností je si před jízdou očistit vůz od sněhu. Ty doklady poprosím.“

„Znovu se moc omlouvám, nechal jsem...“

Druhý policista mu skočil do omluvy. „Pane řidiči, je Štědrý den, tak pokud si okamžitě z vozu odstraníte ten sníh, necháme to na domluvě.“ Otočil se na kolegu: „Pomáhat a chránit a dnes to platí dvojnásob.“

Helmut nezaváhal, byl si vědom svých přestupků, ani v kufru nehledal smetáček. Prsty uchopil shrnutý rukáv a paží odstraňoval sníh z auta. Spěchal, jak to jen šlo, čas neúprosně ubíhal. Chuchvalce sněhu mu padaly do obličeje a za krk. Na své pohodlí nebrat ohledy, když

nestihne zásilku vyzvednout, dopad by byl mnohem vážnější. Možná dnes by udělala se smutným obličejem *Hmm*, ale uložila by si to do paměti, do té dlouhodobé a při první možnosti mu to vmetla do tváře, právě jako ty dnešní chuchvalce sněhu. Očistil auto, s upřímným vděkem poděkoval policistům. Zastavil u výdejních boxů. Kdyby šel pěšky, trvalo by mu to stejně dlouho a bez zbytečného rizika.

Našel potřebný email a na obslužném displeji zadal číselný kód. Systém mu odpověděl: neplatný kód. Zadal ho tedy znovu, stejná odpověď. Nestihl to! Nine! Nine! Scheisse! Mladý muž stojící o kousek dál zakašlal. Ne tím zimním kašlem z nachlazení, ale tím upozorňujícím, že by si chtěl taky vyzvednout zásilku. Helmut o kousek ustoupil. Hlavou mu běželo, co bude dělat?

Mladý muž si vyzvedl balíček a obrátil se na Helmuta. „Minule mi to taky nešlo, málem jsem to tu vzteky rozkopal. Nakonec jsem zjistil, že zadávám kód ze staré esemesky.“ Zapnul si bundu u krku a odešel.

Helmut jeho slova vnímal jen vzdáleně. Nějakou dobu nehybně stál a trápil se svou svízelnou situací. Nakonec slova mladého muže jeho podvědomí prostrčilo na jeviště, kde je osvítila světla, to mu došlo, že to nebylo jen blabla, ale rada. Probudil telefon k životu a sroloval v emailu na datum, bylo dva měsíce staré. Najel zpět do hlavní nabídky a klikl na email s včerejším datem. Zadal kód a s úlevou pozoroval otevřená dvířka boxu. Zpět do auta, zaparkoval na dvorku, s balíčkem pod bundou a botami obalenými sněhem vstoupil do čerstvě vytřené chodby. Ne ne, ten den zdaleka nekončil.

...

V dalším bytě purpura na plotně voní, tedy jen z písňě hrající z rádia. Píseň prokládá šplouchání vody ve vaně a hlas staršího muže. „No tak, potvoro jedna kluzká, sakra! Zabiju tě!“ Tradiční vyhrožování vánočnímu kaprovi, kterého lovíte z vany. Nerovný boj lovce a kořisti, nakonec kapr prohrál. S loveckým výrazem ho, manžel paní Isabely, zabaleného v utěrce, nesl do kuchyně. Po cestě z kapra, utěrky a rukou kapala voda, den mopů a košťat skončí až večer. Položil rybu na dřevěné prkénko. Paní Isabela už byla připravená s paličkou na maso v ruce.

„Klepni ho, ale bacha na prsty,“ nakázal jí manžel.

„Já se o prsty nebojím,“ odpověděla lakonicky.

„Ale já o ty své jo!“

„Kdybys byl chlap, zabiješ ho sám.“ Tuhle každoroční větu si nemohla odpustit.

„Měla jsi ho nechat zabít a vykuchat hned na trhu.“

„Pak bych přišla o tuhle tradici, ty se klepeš o prsty, a přesto odvracíš pohled, protože to nemůžeš vidět. O tuhle zábavu se nikdy nepřipravím.“

Kapr jako by vycítil jejich dohadování a využil situace k úniku. Začal sebou z posledních sil mrskat. Sevřené prsty povolily. Ale na podlaze nenašel vytouženou hladinu rybníka. Snad ještě kousek, mrskal

sebou na zemi, než ho prsty obalené v utěrce zas zvedly na popravní špalek.

„Nepustíme ho na svobodu?“ poslední pokus, jak sebe i rybu zbavit utrpení.

„Jasně a mladým dáme k večeři co? Rybí prsty?“ Vztekla praštila kapra do hlavy.

Manžel s odvrácenou hlavou: „Už je po něm?“

Ozvala se druhá rána paličkou. „Jo, teď už to má za sebou. Než se ztratíš do obýváku k televizi, ven mop a vytrí si ten binec.“

Manžel jí objížděl nohy mopem. Zatímco čistila rybu od šupin. Obrátila kapra a čistila druhou stranu, když se jí zmocnil pocit, že se utěrka plní pískem, který jí zalézal pod nehty. Prohlédla si dlaň a nehty, byly jen oslzlé rybinou, ani zrnko písku. Ke své práci používala hlavně posbírané informace od sousedek, skvělým zdrojem byli i vrátní a noční hlídači, kteří se za donesené buchty vždy rozpovídali. Informace z úřadu donášela dcera. Prostě ve volných chvílích chodila po městě a naslouchala. Naslouchání nebyl její jediný dar, občas měla i vidiny, neurčité podněty a sny. Aby mohla věštit, musela oba dary sloučit, jeden bez druhého jí byly k ničemu. Ale k tomu pocitu písku neměla žádné informace, musela doufat, že se později tento vjem nějak objasní.

Z kapří hlavy odstranila oči a žábry, spolu s kořenovou zeleninou dala vařit polévku. Obalila rybí maso v trojobalu. A ohnula se do spodní skříňky pro pánev, v moment návratu ke vzpřímené poloze jí podjely nohy na špatně vytřené podlaze a s žuchnutím dopadla na

kostrč. Krátký rychlý pád s bolestivým dopadem na zadek ale Isabelle připadal jako dlouhý pád do tmy, zaplavována všudypřítomným pískem, po dopadu jí nohama projela prudká bolest, až hlasitě vykřikla. Ze tmy do kuchyně ji vytáhly až manželovy ruce v podpaží, jak se jí snažil postavit.

„Co blbneš? Právě jsem si otevřel pivo, já tě do nemocnice nepovezu, tak přestaň nacvičovat spartakiádu!“ I přes ostrá slova jeho hlas zněl starostlivě.

„Moje nohy!“ pohledem zkoumala příčinu ostré bolesti. Ale ta byla pryč, jako by nikdy neexistovala.

„Co máš s nohama?“

Zarazila se. „Podjely mi, uklouzla jsem. Podej mi ten mop, já si to tu vytřu pořádně sama.“

Uraženě podal z kumbálu mop a šel se opět usadit k televizi. Ze zkušenosti věděl, že v téhle fázi přípravy večere na něj už nebudou žádné požadavky, tak využil situace. Z šuplíku obývací stěny vyndal balicí papír. Ustříhl odměřený kus a co mu jen šikovnost dovolila, úhledně zabalil dárek, který mu na jeho žádost vyzvedl mladý soused z přízemí. Prakticky mu pomohl od začátku, s objednááním dárku z eshopu, vyplněním potřebných údajů a zaplacením, až po vyzvednutí z výdejního boxu Zásilkovny dnes dopoledne. Samozřejmě o pomoci mladíka se ženě nikdy nezmíní a nechá ji si myslet, že i přes svůj věk jde s dobou. Aby si pojistil, že nebude podezírán ze zakoupení dárku

ve městě, nechal ho v původní krabici zalepené páskou s logem dopravce.

Samozřejmě nedomyslel pár detailů. Neměl chytrý telefon. Počítač, který dostal darem od dcery, neuměl ani zapnout, natož obsluhovat. A navíc nabídnutou pomoc mladého souseda tajně domluvila Isabela. Chtěla se tím ujistit, že po letech konečně dostane místo punčoch či bačkor dárek, který si přeje. Ke spokojenosti všech zúčastněných tajemství zůstanou navždy zachována.

...

Večer se blížil, tak začala zlehka panikařit. Navyšovala tempo přípravy večeře. Vyválenou a proschlou placku těsta na nudle několikrát přeložila. Nejprve krájela vlasové nudle, jak ji učila maminka, ale postupem byly širší a širší. No nic, letos budou dva druhy nudlí, vlasové a široké. Nasypala je do polévky zavařit. Na pánvi v oleji tančily řízky. Na plotně už nezbylo místo, tak vinné klobásy dala péct do trouby. Měla dva druhy, jedny od sousedky a jedny klobásy od známého. Byla zvědavá, které budou lepší. I když to bylo jedno, hlavně oboje domácí, s láskou a řeznickým umem připravované, na rozdíl od těch strojně vyráběných z obchodu. Do uleželého bramborového salátu zamíchala majonézu, také zvyk převzatý od rodičů. Ti se domnívali, že jim salát třetí den zkysnul, protože tam dali majonézu moc brzo. Z vlastní zkušenosti věděla, že to majonézou není, ale

problém vytváří cibule, která nesmí do salátu přijít syrová, stačí ji spařit a salát nezksysne. I přesto majonézový obřad dál dodržovala. Obrátila rízky a rozhlížela se, snad má všechno a na nic nezapomněla. Ještě třešňový kompot na zmrzlinový pohár. Spěchala do spíže pro zavařeninu. Očkem nahlédla do obýváku. Helmut tam nemotorně balil poslední dárek. Modrá krabička s logem internetového obchodu na zážitky. *Á, bude wellness. Super!* Pousmála se v duchu. Vběhla na chodbu a otočka ke dveřím spižírny. Ale nohy na kluzké podlaze odmítly zamýšlený manévr, každá si zvolila jiný směr. Kateřina se v rozštěpu ocitla na zemi. *Sakra! Tohle wellnessem nevyžehlíš!* Ošklivý pád, protože ji záhy pohltila tma. *No paráda! A je po mně. Už vidím i světlo na konci tunelu.* Světlo se blížilo.

„Co tu blbneš?“ optal se jí Helmut. Přestal na ni mířit baterkou a podal ruku, aby jí pomohl vstát.

„Takhle v klidu si tu uklouznu na mokré podlaze, kterou jsem už dvakrát vytírala! Ležím si tu mrtvá a následuji světlo na konci tunelu a z toho tunelu vylezeš ty s baterkou v ruce. Prostě pohoda,“ odpověděla mu nasupeně.

Byl v klidu. Měl tajnou zbraň v modré krabičce. Poukaz na devadesátiminutový let ve vrtulníku všechno spraví, pak si na té chodbě bude moct postavit i sněhuláka. „Asi vypadly pojistky, půjdu se na to podívat. Pak tu podlahu vytrů. Když mi prozradíš, kde je mop.“

„Oprav tu elektriku, zbytek nech na mně.“

Hrklo v nich, když se ozvalo zabouchání na dveře. Helmut otevřel dveře, stál tam zasněžený soused. Za ním venku řádila zimní bouře. Už dlouho nezažili tak bílé a studené Vánoce. „Jste v pořádku? Nedaleko odtud spadl strom pod tíhou sněhu a rovnou na vedení. Nesu vysílačku, kdybyste něco potřebovali. Asi to bude trochu trvat.“

„Tak to je skvělé!“ ještě našťavanější se zvedla a šla uklidnit dcerky, které se křikem už nějakou dobu dožadovaly vysvětlení, proč je všude tma.

„Helmut se obrátil na souseda: „Jestli se mi podaří nahodit generátor, budeme v pohodě, jestli ne, jsem mrtvý Homolka.“

Soused se rozchechtal. „Je dobře, že to bereš sportovně, pojď, pomůžu ti. Prodal jsem ti ho, takže tu kraksnu znám nejlíp.“ Uběhlo dlouhých patnáct minut, během nich diesellový motor odmítal naskočit, až výměna svíčky pomohla stroj uvést do pohybu. Pomaličku vháněl energii do domu.

„Super, když jsem ho od tebe kupoval, měl jsem to za vyhozené peníze, ale teď jsem za to rád,“ pochvaloval si Helmut.

„V téhle oblasti, mezi liškami, člověk nikdy neví. Podívej, zbytek města svítí, ty mají dráty vedené z jihu, tahle oblast je zásobená támhletím vykáceným pruhem lesa a tam je pořád nějaký problém. Je pravda, že před pár desítkami let ten pruh rozšířili, tak byl klid, ale stromy rostou pořád a zrovinka dnes jeden nám přidělal starosti. Nádrž máš plnou, pozhasínej, co nepotřebujete a vše bude v pohodě. Šťastný a veselý.“ Zmizel v bílé tmě.

Helmut vešel do domu. Kateřina mu skočila kolem krku. „Šikulka, opravil to.“

„Víš, jak jsi chtěla novou kuchyň?“ Přikývla. Helmut pokračoval: „Bylas našťvaná, že jsem místo ní koupil ten starý generátor, kdybych ti pořídil novou kuchyň, tak bys v ní byla teď při svíčkách.“

...

„Kolegyně Landgráfová, balíme, bude se stmívat,“ upozornil na končící den jeden ze starších archeologů.

„Máš pravdu, nerada bych se k autům trmácela za tmy,“ dala mu za pravdu. „Pánové, slyšeli jste, balíme, zítra je taky den. Podívejte, noční hlídač už jde.“ Od příjezdové cesty se blížila mužská postava zahalená v kandora, původně z bílé bavlny, ale roky používání již oděv zašedl.

Posbírali fotografie, poznámky, zabalili nově objevené fragmenty nalezené v okolí malé hrobky. S příchodem nočního hlídače se Landgráfová zarazila. „Stop, ještě se nevrátil Gabriel.“

Druhý nejmladší archeolog z týmu vyndal z batohu dalekohled a prozkoumával okolí. Kousek po kousku, pátral kousek po kousku sem a tam. Po několika napjatých minutách jeho prodloužené oči zakotvily u příjezdové cesty. „Jeho auto je pryč,“ oznámil.

„Ukaž,“ Landgráfová natáhla ruku po dalekohledu a zadívala se k příjezdové cestě, kde parkovali svá auta. Skutečně Gabrielovo auto tam nebylo. „To je divné, že by nedal vědět a odjel?“

„Však víš, je to podivín, tak proč ne,“ prohlásil polohlasně někdo z hloučku.

„Pěšky zpět do města určitě nešel,“ podpořil kolegu další halas z hloučku.

„Asi máte pravdu. Jedeme!“ rozhodla Landgráfová.

Až později zjistí, že ten den Gabrielovo vypůjčené auto mělo poruchu a on musel použít taxi. Takto důležitá informace by změnila její rozhodnutí, ale v daný moment neměla ponětí, jaké důsledky celá tahle řada neuvěřitelných náhod bude mít. Také se nemohla dočkat na reakci týmu. Už tři týdny připravovala překvapení na dnešní večer. Nejvíce ji dala zabrat večere. Čtrnáct dní vysvětlovala egyptskému kuchaři skladbu menu. Samozřejmě nestačilo jen uvést názvy pokrmů. Nestačilo ani uvést složení jídel. Dokonce i podrobné vysvětlování postupu přípravy nestačilo. Minulý týden v osobním volnu musela na jedné porci celý postup názorně ukázat.

Po ochutnání jejího jídla kuchař zatleskal. A lámavou angličtinou se svěřil: „Přesně takhle si to pamatuji. Promiňte, od začátku chápu, co po mně chcete. Studoval jsem v Praze. A přivydělával si v jedné hospůdce v kuchyni. Všechno připravím k vaší spokojenosti.“

V ten moment se v Landgráfově mísila směsice zlosti a úlevy. Překonala první z pocitů a s úsměvem poděkovala. Zbytek dne procházela tržnici a vybírala drobné dárky, které kolegům udělají radost. Většinu týmu znala roky, tam volba byla jednoduchá. U nováčků dala na svůj ženský instinkt.

...

Na takovém místě ležet na písku za tmy a sledovat hvězdy, nebylo nic romantického. Vytyčil si směr zpáteční cesty a rozeběhl se dolů. Sbíhal dlouhými kroky. Noha při dopadu ještě kus klouzala pískem, druhá již zvednutá k dalšímu skoku ze svahu. Bylo to jen pár temp, když rázem dopadající noha neklouzala, ale propadala se pískem. Propad byl tak hluboký, že sebou strhla i zbytek těla. Gabriela během vteřinky písek pohltil. Pád do tmy doprovázel ohlušující rachot padajících pískovcových kvádrů. Po vodopádu písku padal tmou. Okolní rachot přehlušil praskot kostí při dopadu. Ústa zaplněná zrnky nedovolovala výkřik prudké bolesti, dřív, než upadl do bezvědomí, se rukama odstrkal od nekončícího přívalu písku. Nohy, které vysílaly tu omračující bolest, nebylo možné použít. Pokud by záhy neztratil vědomí, vzpomněl by si na pád do vlastního hrobu, který mu předpověděla Isabela.

Po několika minutách se probral. V naprosté tmě a tichu, mučivá bolest od nohou byla zpět, nikam neodešla, jen ji v bezvědomí nevnímal. Ve stejně zběsilém tempu jeho srdce lapal po dechu, vháněl do sebe suchý vzduch. Několik dlouhých minut trvalo, než tepová frekvence klesla, dalších několik minut se snažil mezi přívaly bolesti a v zněti proudících myšlenek najít kousky vzpomínek a z nich si vytvořit mlhavou představu o tom, co se asi stalo a kde se ocitnul.

Nahmatal v kapse malou baterku, svítila slabě, baterie za častého používání už dosluhovaly. Namířil slabé světlo před sebe na hromadu písku, která sahala až ke zbytkům stropu. Netušil, do čeho se to propadl, ani ho to v dané situaci nezajímalo, podstatnější bylo se dostat ven. Ale místo propadu nahradil písek, nezanechal jedinou skulinku. Vyhrabat se na povrch nebylo možné, nedovoloval mu to zdravotní stav, ani přírodní zákony. Každé zrnko, které by odhrnul, by okamžitě nahradilo další z povrchu. Byl v pasti, pohřben zaživa.

V myšlenkách zavítal k domovu, chvěl se zimou, cítil poletující sníh. S cvaknutím za ním dovřely dveře, setřásl ze sebe napadané vločky. Vůně jehličí ozdobeného stromečku ho lechtala v nose a mísila se s vůní čerstvě smažených řízků. V očích mu plápolaly plamínky svíček na slavnostně prostřeném stole, kolem něhož seděli jeho přátelé. Kateřina v čele, Marek, Elke i se sestrou, z vedlejší místnosti přicházel Oliver v doprovodu Bereniky. Jen ta Isabela mu tam nějak nepasovala, celý snový výjev halila do mlhy. Hlas Landgráfové už nepasoval vůbec: „Vezmi si radši i tohle, pro jistotu.“ Proboha! Má u sebe přece satelitní telefon. S tou myšlenkou se probral z mrákot.

...

Zmrzlé prsty stlačily plastovou kolíbkou venkovního zvonku, o pár pater výš dostal zvonek elektrický impuls a spustil své crrr. Do obývacího pokoje přes hlasitou televizi se ale zvuk zvonku nedostal.

Naopak v kuchyni rezonoval. Isabela ponořena do příprav večere periferně vyhlížela, kdy se dveře z obývacího pokoje otevrou a drahý choť půjde přivítat jejich dceru a nastávajícího zete. Nic v bytě se nehnulo. Když zvonění zaznělo podruhé, už nevydržela a svým hlasitým sopránem: „To jsi už úplně ohluchnul! Zvonek! Běž otevřít!“ Vše ztichlo, televize, zvonek i ta polévka na plotně bublala potichu.

Manžel konečně otevřel dveře a strčil hlavu do kuchyně. „Potřebuješ něco, drahá?“

„Dědku! Tvoje dcera stojí venku. Mrzne a už půl hodiny se na nás snaží dozvonit!“

Znáte ty věty, které hned poté, co je pronesete, chcete vzít zas zpět? „Tak proč chudince neotevřeš?“ zeptal se, aniž by si uvědomil, že právě stoupl na pomyslné hrábě.

Isabela se demonstrativně rozhlédla po kuchyňské desce a pak vrhla zlostný pohled na manžela. „Myslíš, že jsi vtipný?“

Ale na to chtít vzít pronesenou větu zpět, vám chyba musí nejprve dojít. Což zatím nebyl Cyrilův případ. „Ne, proč? Máš to z kuchyně ke zvonku blíž.“

„Pane, dej mi klid, abych přijala, co nemůžu změnit, odvalu, abych změnila, co změnit nemůžu a moudrost, abych poznala rozdíl!“ pronesla s očima ke stropu.

Ale to už Cyril na chodbě stiskl tlačítko odemknutí vchodových dveří a vyčkával na příjezd návštěvy.

Anežka vystoupila z výtahové kabiny jako první. „Ahoj, tati.“

„Ahoj, zlatíčko.“

„Dobrý večer, Cyrile,“ s pozdraven se připojil i její přítel.

„Ahoj, chlape, jak se máš?“ Cyril stiskl jeho napřaženou pravici, ale na odpověď své zdvořilostní otázky nečekal. „Pojďte dál, děti.“

„Tati,“ podala mu těžkou igelitovou tašku: „udělala jsem pár řízků a trochu salátu, přece nepřijdeme s prázdnou.“

„Děvče, to jsi nemusela, víš, kolik toho máma navařila? Nevím, kdo to všechno bude jíst.“

„Dědku, nemudruj!“ ozvala se za ním stojící Isabela. „Jak tě znám, dáš si salát s řízkem k večeři, k obědu i ke snídani.“ Rozevřela náruč a přivítala dcerku: „Ahoj, zlatíčko.“

Co následovalo, viděno z vícero uhlů pohledu:

Anežčin přítel celý zkoprněl, když jeho nastávající tchyně v náruči přítelkyně znenadání ztuhla. Sesunula se na zem, seděla u Anežčiných nohou, zaúpěla nesnesitelnou bolestí. Rukama si přejížděla obě nohy. Pak ohmatávala podlahu a kroutila hlavou sem tam, jako by se po chodbě rozhlížela. Nechápal, co se to děje a strnulost z šoku mu nedovolila přiskočit paní Isabele na pomoc.

Anežka s Cyrilem hned pochopili, co se děje. Nebylo to poprvé, už se s nastalou situací párkrát setkali. O schopnostech své ženy a maminky věděli, a i to, že Anežka na ně působí jako zesilující médium. Isabelu mimo realitu chodby vytáhl vjem zesílený dotekem dcery. Cyril si před ženu přiklekl a hlídal, aby si během vidění neublížila.

Anežka ji zády podpírala koleny, museli vyčkat, až stav sám přejde, nic jiného nemohli dělat.

Isabela se po skoku do náručí dcery začala propadat pískem, který ji rychle obklopil, do temnoty. Po dopadu na nohy ucítla prudkou bolest zlomenin. Písek ji stále zasypával, tak se snažila odstrkat dál od dušného vodopádu z nekonečného přívalu zrnek písku. Opřela se zády o pískovcový blok. Panika, strach a bolest jí v mysli otevřely tunel k nebeské bráně. Mžouravě hleděla do světla, do stropního světla na chodbě svého bytu. Byla zpět. Alespoň na chvíli. Rychle dýchala, srdce zběsile tlouklo. Sevřela nabízenou manželovu ruku a vyjekla: „Gabriel!“

...

Kateřina už s oddychnutím měla konečně vše připravené. Ještě jednou narychlo setřela chodbu. Při odchodu si všimla hromádky s poštou, kterou včera odložila na botník. Na vrchu obálka, která podle razítek urazila kus cesty z afrického kontinentu. Tušila, od koho dopis je a jaký obsah skrývá.

Podala dopis Elke, kterou tím vyrušila od sledování animované pohádky s vánoční tematikou. „Strejda Gabriel píše, chceš si to přečíst jako první?“

„Nechce, abychom mu říkaly strejda, prostě jenom Gabriel. Ukaž,“ vytrhla mamince obálku z ruky.

Uvnitř vánoční přání s tematikou Ladovské zimy. *Musel si přání přivést s sebou, takové tam určitě nekoupil.* Pomyslela si Kateřina, když sledovala Elke, jak čte. *Myslel na to dopředu.* Musela rukou skrýt lehký úsměv, který jí na rtech myšlenka vykouzila.

„Krásný, nezklamal,“ Elke mamince vrátila přání.

Kateřina ho rozevřela a očima četla: Vůně jehličí a cukroví, světla svíček, oheň v krbu tiše praská. Za okny vločky tančí v závějích. Pohoda zabalená kouzlem lásky, přikrytá peřinkou splněných snů. Krásné svátky vánoční, pěknou cestu půlnoční. Pod stromečkem dárků dost, i když tím nejkrásnějším dárkem k Vánocům není nic, co se zlatem třpytí, jsou to úsměv, láska, pohlazení. Na Silvestra pevný krok a pak šťastný nový rok.

Na obloze vyšla první hvězda a zahájila Vánoce. Konečně nastal dlouho očekávaný moment pro dospělé, usednout ke štědrovečerní večeři, děti si na svůj očekávaný moment musí ještě chvíli počkat. Na stole terina s horkou polévkou. Ostatní pokrmy bokem na dosah ruky, protože od stolu se během večeře nesmí vstát. Místo kapří šupiny měl každý pod talířem Zlatou šupinu od Sazky, losy stírali po večeři, při čekání na Ježíška.

„Tatínek před jídlem pronese tradičně modlitbu,“ vyzvala Helmuta ke slovu.

„Mohla bych tentokrát já?“ zeptala se Elke. Na odpověď nečekala: „Pane, dej mi klid, abych přijala, co nemůžu změnit, odvahu, abych změnila, co změnit nemůžu a moudrost, abych poznala rozdíl!“

Kateřina s Helmutem na sebe pohlédli. „Dobře, netradiční, ale děkujeme za modlitbu. Dobrou chuť popřejí,“ shrnula za oba rodiče Kateřina.

Děvčata v tichosti a netrpělivosti zhlty polévku a čekaly na rodiče, až dojí svou porci. Mladší vyhlížela z okna Ježíška a Elke v ruce pod stolem žmoulala složený arch papíru, který ukrýval pár v rychlosti napsaných vět za výpadku elektřiny jen ve slabém světle měsíce, který sice nebyl vidět, ale jeho světlo roznášely po krajině padající vločky. Ta slova jí po zhasnutí světel mžikem prolétla před očima a od té doby jí vrtaly hlavičkou. „Podáš mi svůj talíř?“ Elke nereagovala na mamčin požadavek. „Eli, podáš mi svůj talíř? Prosím.“ Zopakování ji vytrhlo z přemýšlení. A podala talíř do napřážené mamčiny ruky.

„Řízek, rybu nebo klobásu?“ zeptala se jí maminka po nandání porce bramborového salátu.

„Rybu a klobásu, prosím,“ odpověděla.

„Já chci jenom rybu a trošilinku salátu, podávala talíř mladší sestra.“

„Ale zlatíčko, ty salát přece nejíš. Pro tebe mám bramborovou kaši. Počítala jsem s tím a tak jsem jako vždy dávala do salátu vejce a ty přece nesmíš.“

„Super, kaše je lepší, děkuji, maminko.“

Kateřina nandala Helmutovi, aniž by se ptala, pořádnou porci salátu, klobásu, řízek a chtěla na talíř vtěsnat i rybu. Ale u té ji Helmutovo zavrtění hlavou zastavilo. Už tak třesl oči na tak velkou porci. Nešetřila na něm a to záměrně, po celodenním shonu, chtěla mít

večer klid. A tak velká porce klid zaručovala. Sobě naopak nadala poskrovnou salátu a krásný kousek ryby.

Elke se v jídle vidličkou nimrala. Kateřině to přišlo divné, jako by se dcerka netěšila na dárky, většinou mezi sebou sestry soutěžily, kdo bude mít první snědeno. Bylo to jen jednou v roce a motivace byla naskládána pod vánočním stromkem. Z uvažování mezi sousty ji vytrhl zvonící telefon na kuchyňské lince. Bylo to vyzvánění jejího telefonu, bezmyšlenkovitě odsunula židli. Helmut odhalil její záměr a zarazil ji. „Nech to být, jen blázen by volal v takovou dobu, zavoláš zpět po večeři.“

„Třeba je to důležité,“ zapochybovala Elke.

„Od štědrovečerní večeře se nevstává, nebo chceš, aby tu s námi příští rok maminka neseděla?“

„Ne! To samozřejmě nechci, ale,“ podala mamince papír, který celou dobu žmoulala v ruce: „třeba je to moc důležité.“

„Jsme tu všichni pohromadě, v tuto chvíli není nic důležitějšího,“ poučil ji otec.

Gabriela během vteřinky písek pohltit. Pád do tmy doprovázel ohlušující rachot padajících pískovcových kvádrů. Po vodopádu písku padal tmou. Okolní rachot přehlušil praskot kostí při dopadu. Ústa zaplněná zrnky nedovolovala výkřiku prudké bolesti dřív, než upadl do bezvědomí, se rukama odstrkal od nekončícího přívalu písku. Nohy, které vysílaly tu omračující bolest, nebylo možné použít. Kateřina si rychle přečetla slova na papíře a nasucho polkla.

Telefon utichl. „Táta má pravdu, dokud nedojíme, nikdo vstávat nebude.“

Světla zablikala, generátor venku zaškytal. Ještě se několikrát válce na výpary pohnuly, než zhasl úplně. Dům se ocitl ve tmě.

„Mamí!“ vykřikla nejmladší.

„Klid, drahoušku, tatínek to opraví.“

„No nic, pověry stranou, musím tam dojít a dolít šťávu, děvčata, v klidu sed'te, za chvílku zas bude světlo.“ Vstal a tápajíc tmou šel ven.

Na kuchyňské lince se opět rozzvonil telefon. To už Kateřina vydržela a opatrně šla hovor přijmout. Ve sluchátku se ozvala Anežka: „Máma měla vidění. S Gabrielem je zle. Nemáš nějaký kontakt, jak to ověřit?“

„Co se mu stalo?“

„Nevím přesně, nemůžu z mámy nic dostat, ale během blouznění si sahala na nohy. Máš někoho, komu zavolat?“

Kateřina opět nasucho polkla, to těch pár vět od Elke. „Zkusím Marka, ten má známosti.“

Světla se opět rozsvítila. Kateřina se vrátila ke stolu. Elke z ní nespouštěla oči: „Je to pravda? Kdo volal?“

„Nevím přesně, Isabela, ta kartářka měla vidění. Pak zavolám kolegovi z práce, on něco zjistí. Netrap se tím, všechno bude v pořádku.“

...

Ta hrstka bramborového salátu, kterou speciálně pro něj odebrala a smíchala s majonézou o den dřív, než měla ve zvyku, byla jediná dobrá věc na celé jeho středovečerní večeři. Z rybích prstů nechal na talíři většinu, ani v nejmenším nepřipomínaly chutí rybu, snědl jen jeden kousek. Odnesl talíř do kuchyně a vidličkou seškrábl zbytky do odpadkového koše. Talíř odložil do kuchyňského dřezu. Kde jsou ty časy, kdy talíř položil na linku a on se zázračně umyl, osušil a uklidil. Teď bude ve dřezu tak dlouho, než přijde jeho čas na další použití. Přenos mu cinknul pocit, že něco chybí. Plamínek naděje, no spíše jen ten plamínek. Ve vzpomínkách vždy na stole plápolal plamínek svíčky pro dokonalou atmosféru. *A mám já tu vůbec nějakou svíčku?* Zapátral v paměti. Poslední narozeniny už slavil sám. V ten den si koupil v lahůdkách porci dortu a sadu dortových svíček. Jednu z nich zabodl do dortu a symbolicky ji sfouknul, zbytek svíček uložil do jednoho z šuplíků. Otevřel první, pak druhý, než konečně našel sadu svíček. Na podšálek odkapal rozehřátý vosk tvořící se kolem hořícího knotu a svíčku do tuhnoucí hromádky zabodl jako do svícnu. S hořící svíčkou na konferenčním stolku se usadil zpět do křesla před televizní obrazovku. Začínal Mrazík. Přemítal, kolikrát ten film už viděl. Mockrát. Nebylo divu, že během chvilky u filmu usnul. Dým z knotu dohořelé svíčky šimral v nose, ale probudil ho až vyzvánějící telefon.

Přijal hovor. „Ahoj, copak chceš? Pochlubit se dárky?“

„Marku?“ odmlčela se.